

Niškoga de deitate Filii et Spiritus S. prema sv. Efremu na temelju s e d a m rukopisa 11., 12. i 13. stoljeća. — Ostale sveske prve knjige imale bi sadržavati: In Jonan et de poenitentia Ninivitarum. In pulcherrinum Joseph. In mulierem peccatricem. In passionem Domini. In martyres. In omnes sanctos. In XL martyres Sebastianos. In transfigurationem Domini. U drugu knjigu imao bi doći poznati sermo in Antichristum.

Hrvatskim teolozima, kojih zanima stara istočna kršćanska literatura, izdanje Mercatijevo najtoplije preporučam.
J. Pavić.

López Peláez Antolin: Die Gefahr des Buches.

Izdavatelj: Dr. Josef Froberger u 8i str. VIII.—196. Naklada Herderova u Freiburgu i Beču. Cijena M. 2'60 vez. M. 3'50. — Pisac ove knjige je sadanji nadbiskup u Tarrageni, a inače jedan od prvih spisatelja španjolskih i horioca za katoličku vjeru i prava Crkve. Među mnogim djelima ovoga pisca i ova je knjiga od velike cijene, pa je i prevedena u više jezika. Izdavatelj dao je prevesti ovu knjigu u njemački, obradio ju prema prilikama svoje domovine i dodao dva posljednja poglavlja. Sadržaj ove knjige naravi je moralno-apologetske. Pisac ističe pogibli, što no prijete društvu ljudskom od zla štiva, oštro šiba zloraburu štampe, i poučaje dušobrižnike i odgojitelje kako da zapriječe ovu pogibao. Svjedočanstvima iz sv. Pisma i crkvenih Otaca poduprt riše živim bojama upliv štiva na dušu čitatelja, a i spretnost protukršćanskih pisaca i zavodljiv način njihova pisanja, samo da što sigurnije naškode. Napose ističe pogibli od knjigâ protiv vjere, od spisa anarhističkih (česa ima u Španjolskoj mnogo), od izdanja sv. Pisma po biblijskim društvima, a osobito od čitanja romana. Posebno je pogl. vje (VII.) baš o ovom predmetu. Tude ističe ponajprije, da je ova vrst knjiga najraširenija (95% od cjelokupnih izdanja), kako djeluje na čitatelja uopće, kako na žensku osobu, kako na mladež, kako prouzrokuje fiziološke promjene u duši, napose ljubav putenu i nevjeru.

Pisac pokazuje u ovom djelu, da je vanredno mnogo čitao i da su mu u potankosti poznata starija i novija

djela domaće španjolske, a i ostale romanske (latinske, portugalske, francuske i tal.) književnosti novoga i staroga svijeta svih gotovo struka. U ovoj knjizi naći će i onaj pedagog, koji je posvema uvjeren o pogubnoj zarazi zla štiva, mnogo toga, česa još nije čuo ni čitao, naći će novih razloga i pobuda, da samo ustraje na svom putu i brani povjerenim si pitomcima čitanje i da ga nadzire. U ovoj je knjizi sakupljeno izvrsno gradivo i toliko, da ga rijetko u kojoj knjizi naći možeš. Pisac vanrednim načinom uvjerava čitatelja, pobuđuje interes i govori odlučno i slobodno ne obzirujući se na to, da li će se komu zamjeriti pišući istinu. Ovu knjigu preporučujem svakomu, napose odgojiteljima mladeži i ženske i muške, kojima je dužnost budno paziti na to, što čita mladež i kakovo joj štivo smije dati u ruke.

Dr. Pazman.

Huonder Anton S. I.: Zu Füssen des Meisters. Kurze Betrachtungen für Priester. Sedmo i osmo izdanje popravljeno i povećano. U maloj 8° ima str. XXIV+404. kod Herdera u Freiburgu i Beču. Cijena vez. M. 3'40.

Pisac je ovu knjigu izdao prvi put pod konac god. 1913., a već sada izlazi sedmo i osmo izdanje. Najbolji znak, kako je ova knjiga dobro došla. Sadržaj su joj: kratka razmišljanja za svećenike. Ta su razmišljanja napisana za svećenike, premda ih mogu rabiti i klerici nižih redova i laici. Ta su razmišljanja doista kratka, jer je pisac imao pred očima prilike današnjega doba, kad je svećenik-dušobrižnik silno zaokupljen raznovrsnim poslovima pastirske svoje službe i po danu i po noći, te nema vremena kao redovnici, da danomice uru ili pol ure posvete mirnom razmišljanju. Ta su razmišljanja sastavljena ne po mislima bogoslova, pisaca crkvenih i sv. otaca, već prema riječima sv. Pisma. Pisac upućuje svećenika na samo vrelo sv. nauke, na izravni saobraćaj sa Kristom, da neposredno iz ustiju bož. Učitelja primi učenik nauku učitelja svoga. Kritika je ovo djelo vanredno

povoljno ocijenila. Nadbiskup freiburški drži ovu knjigu za dar božje providnosti i naziva ju „das Betrachtungsbuch des 20. Jahrhunderts“. Ovo sedmo i osmo izdanje je popravljeno i povećano. Popravljeno, jer je pisac uvažio mnoge želje i opaske, što su mu ih prijatelji slali, otkad je prvo izdanje svijet ugledalo. A povećano je za kakovih 20 razmatranja (u svemu ih je 204). Evo n. pr. naslová od nekih novih razmatranja: 11. Juden und Samaritaner-Toleranz gegen Andersgläubigen. 38. Der Patriotismus des Meisters- und des Priesters. 43. Bei Simon dem Pharisäer — Die Kunst des Tadelns. 65. Der Zuruf der Meister — Die Aszese des Vertrauens. 69. Korban — Die causae piae. 82. Der Exorzist — das Laienapostolat. 98. Das Gerede über Jesus — Urteil der Menge. 103. Das feindliche Synedrium — Beeinflussung der öffentlichen Meinung. 144. Die Parabel von den zwei Blinden — Der Beichtvater des Priesters i t. d. — Ovu knjigu preporučujemo.

Dr. Pazman.

Carević dr. Josip: Hipnotizam u svijetlu filozofije. Fiziološko - psihološka studija. Spljet 1914. Tisak Leonove tiskare. U maloj osmini str. 88. Cijena 90 filira.

Povod ovoj knjizi, kaže autor u „Predgovoru“, bili su eksperimenti, što ih je neki Zitolo držao u Splitu. Rasprava se dijeli u tri dijela: u prvom se opisuju fenomeni (letargija, katalapsis, somnambulizam, jasno gledanje i sugestija) i na tom temelju definira se narav hipnotizma. U drugom dijelu spominju se sredstva, kojima se prouzročuju hipnotički pojavi, i navode uzroci ovih pojava. To su fiziološki i psihološki uzroci uopće, a posebni za jasno gledanje, t. z. premeštanje sjetila i čovječja telegrafija. Napokon u trećem dijelu zaključuje pisac nekoje izvode, n. pr. u koliko je hipnotizam moralno dopušten, da li se smije rabiti kao sredstvo liječenja, uzgoja, da se dokazuje hipnotizmom opstanak duše, da se čudesna Hris ova i ona u Lurdu ne mogu protumačiti hipnotizmom, napokon da je spiritizam bitno različit od hipnotizma.

Drago mi je, što imade na hrvatskom jeziku ovakova studija o tom predmetu. Moramo biti zahvalni g. piscu, što se je dao na taj mučan posao. Govoreći o fenomenima hipnotizma, napose o letargiji i katalaptičnom stanju, zgodno ističe pisac, da hipnotizovana osoba ovisi o volji hipnotizatora (str. 5. i str. 26.) i „da su uspavane osobe pod vlašću hipnotizatora i ovisi o njegovoj slobodnoj volji, jer bez njegove volje niti se mogu probuditi iz hipnotičkog sna, niti ista drugo mogu učini i same po sebi“ (str. 10.). Ove riječi jesu ključ za rješene cijelog ovog problema, samo šteta što im g. pisac nije posvetio veću pozornost. Kako ističem na drugom mjestu, g. pisac po mojem mišljenju nije pogodio pravu žicu, kad se dao na posao da obrani hipnotizam, t. j. da mu fenomena prikaže kao učinak naravnih uzroka. Studija je u ostalom dosta nepotpuna, jer ovaj predmet zahtjeva dosta muke, da ga svladaš i obradiš. Nadam se, da će g. pisac, u trećem svesku „Biblioteke modernih znanstvenih pitanja“ u kojem obećaje raspravu pod naslovom: „Zar X zrake, fluid, vibracije?“, biti sretnije ruke. Od srca mu želim, kad je već počeo baviti se ovim studijem, da nastavi istraživanje i hrv. narod obrađuje drugim povoljnim rezultatima. Ako se i ne slažem s g. piscem načelno u rješenju ovoga problema, za to ipak knjižicu njegovu preporučujem.

Dr. Pazman.

Minerva — Jahrbuch der gelehrten Welt Begründet von Dr. R. Kukula und Dr. K. Trübner. Dreiundzwanzigster Jahrgang 1914. U 16-ini, str. LXXXV + 1891 In Halbpergament gebunden: 20 Mk. Izdaje: Verlag von Karl J. Trübner u Strassburg-u (Elsass-Deutschland).

Bojim se, da je hrvatskoj javnosti slabo poznata ova književna pojava, koja ipak zaslužuje osobitu pažnju s više razloga.

Pred dvadeset i tri godine nekoliko videnijih njemačkih stručnjaka pokrenuše godišnjak, u kojemu se